

Tiivistelmä

Musiikkiopistotutkimus 2004 Sibelius-opistossa ja
Länsi-Helsingin musiikkiopistossa

8.3.2005

JOHDANTO

Hämeenlinnassa sijaitsevan Sibeliuksen opiston sekä Länsi-Helsingin musiikkiopiston oppilaille suunnatussa kyselyssä selvitettiin opistoissa opiskelevien lasten ja nuorten yleistä ajankäyttöä, musiikkiin ja musiikinopiskeluun käytettyä aikaa sekä muita harrastuksia ja niihin käytettyä aikaa. Lisäksi kartoitettiin oppilaiden mielipiteitä musiikkiopinnoista sekä yleisesti heidän suhtautumistaan musiikkiin.

Tutkimusaineisto kerättiin kirjekyselynä syksyllä 2004 Sibeliuksen opiston ja Länsi-Helsingin musiikkiopiston toimesta. Vastauksia saatiin yhteensä 408 kappaletta, Sibeliuksen opiston opiskelijoita vastanneiden joukossa oli 273 ja Länsi-Helsingin musiikkiopiston opiskelijoita 127. 52 % vastasi kyselyyn itse, 43 % sai vanhemmilta apua kyselyn täyttämiseen ja 5 % vanhemmat vastasivat lapsensa puolesta. Vastaajamäärät vaihtelivat kysymyskohtaisesti.

Kyselyyn vastanneista 73 % oli tyttöjä ja heitä oli vastanneiden joukossa oli hieman todellista ikärakennetta enemmän. Kolmannes vastanneista oli alle 11-vuotiaita, 11–15 -vuotiaiden osuus oli lähes puolet ja 16-vuotiaita sekä vanhempia oppilaita loput. Ikärakenne vastaa varsin hyvin musiikkiopistojen todellista ikärakennetta. Sibeliuksen opiston ikäjakauma painottuu hieman enemmän nuoriin (10–12 -vuotiaita vastanneista on 44 %), kun taas Länsi-Helsingin musiikkiopistossa opiskelee hieman enemmän aikuisiän kynnyksellä olevia (vähintään 17-vuotiaiden osuus vastanneista on 19 %).

Peruskoulutasolla opiskelevia oppilaita otoksessa on 70 %, lukiotasoisien oppilaiden osuus painottuu enemmän Länsi-Helsingin musiikkiopistossa. Tämä saattaa selittyä sillä, että pääkaupunkiseudun lukioihin lähdetään opiskelemaan myös kauempaa. Tällöin Sibeliuksen opisto menettää osan lukioikäisistä oppilaistaan, kun taas Länsi-Helsingin lukioikäiset lukiovalinnastaan riippumatta voivat jatkaa omassa opistossaan. Lisäksi osa muualta tulleista lukioikäisistä saattaa ohjautua jatkamaan musiikkiopintojaan Helsingin musiikkiopistoihin. Musiikkipainotteisella luokalla vastaajista käy 18 % ja muulla erikoispainotteisella luokalla 12 % vastanneista.

Keskimääräinen matka kotoa musiikkiopistolle on noin 8 km. Sibeliuksen opiston opiskelijoiden matka on keskimääräistä matkaa 1,5 km pidempi: opiskelijat jakautuvat ympäri Hämeenlinnaa, peräti kolmasosa (33 %) on kotoisin kaupungin ulkopuolella sijaitsevasta kunnasta. Länsi-Helsingin musiikkiopiston opiskelijoiden matka kotoa musiikkiopistolle on 2,5 km keskimääräistä lyhyempi: vain 13 % oppilaista tulee Helsingin ulkopuolelta, näistäkin lähes kaikki Espoosta tai Vantaalta (koko joukosta vain 2 % pääkaupunkiseudun ulkopuolelta).

Tutkimuksen tiedonkeruusta ja aineiston käsittelystä vastasi TNS Gallup Oy. Tutkimuksen suunnittelusta ja tulosten analysoinnista vastasivat KTM Kaija Niku ja psyk. yo Maiju Nöyränen yhteistyössä musiikkiopistojen rehtorien Riitta Poutasen sekä Tapio Hurrin kanssa.

TUTKIMUSTULOKSET

SOITETUT SOITTIMET:

Soitetut instrumentit

Suosituimpia pääinstrumentteja ovat piano (34 % vastaajista) sekä jousisoittimet* (26 % vastaajista). Jousisoittajien osuus painottuu Länsi-Helsingin musiikkiopistossa (46 % opiston oppilaista). 22 %:lla vastaajista pääinstrumenttina on puhallinsoitin**, poikkihuilun osuuden ollessa yksittäisenä soittimena 5 % ja nokkahuilun 6 %. Sibeliuksen opiston soitinvalikoista löytyy myös harmonikka, kannel sekä lyömäsoittimet, näiden osuuden ollessa yhteensä 11 %. Otoksen pääinstrumenttien jakauma vastaa instrumenttien todellista jakaumaa musiikkiopistoissa varsin hyvin.

Kyselyn perusteella opistojen koko oppilasmäärästä sivuainetta opiskelee noin kolmannes (30 %). Sivuaeineopiskelijoista (n=124) keskimäärin puolet (52 %) soittaa pianoa, viidennes (20 %) puhallinsoitinta**, 13 % kitaraa, laulutunneilla käy 8 %, jousisoittimia soittaa 7 % vastaajista. Kitaran, nokkahuilun ja kanteleen soitto toisena instrumenttina on yleisempää Sibeliuksen opistossa. Länsi-Helsingin sivuaeineopiskelijoiden joukossa on taas hieman enemmän puupuhaltajia.

* viulu, alttoviulu, sello ja kontrabasso

** poikkihuilu, nokkahuilu, klarinetti, saksofoni, oboe, fagotti, trumpetti, pasuuna, kornetti, käyrätorvi, baritonitorvi

Suurin osa (78 %) musiikkiopistojen oppilaista aloittaa pääinstrumenttinsa soiton 4-9-vuotiaana. Jousisoittajien sekä pianistien aloitusikä on puhallinsoittajia varhaisempi: lapsen fyysiset ominaisuudet asettavat rajoitteita puhaltimien (varsinkin vaskisoittimien) valinnalle hyvin nuorena. Länsi-Helsingin musiikkiopiston oppilaiden aloitusikä on painottunut hieman nuorempiin, yli 50 % aloittaa soittamisen alle 6-vuotiaana. Taustalla saattaa olla jousisoittajien painottuminen Länsi-Helsingissä tai musiikkileikkikoulun positiivinen vaikutus aloitusiän varhaisuuteen. Sivuaineen aloittaminen ajoittuu 7-12-vuoden ikään.

MUSIIKIN OSUUS ELÄMÄSSÄ:

Käsitys omasta musikaalisuudesta

Oppilaiden käsitykset omasta musikaalisuudestaan eroavat viitekontekstista riippuen. Musiikkiopistossa he kokevat olevansa tyypillisesti keskitason oppilaita, kun taas vertailukontekstin ollessa jokin muu, kuten koulu, pitävät he itseään useammin keskitasoa parempina tai lahjakkaina. Musiikkiopistoissa vertailukohtana ovat herkästi kaikkein lahjakkaimmat oppilaat. Tämä suuntaus oli huomattavissa jo Länsi-Helsingin musiikkiopiston vuonna 1995 teettämässä tutkimuksessa. Tärkeää olisikin vahvemmin viestiä oppilaille heidän menestymisestään ja lahjakkuudestaan ja näin tukea kasvuiässä olevien nuorten myönteisen minäkäsityksen kehittymistä.

Tyttöjen ja poikien käsitykset musikaalisuudestaan ovat samantyyppiset. Suurin vertailukontekstista juontuva ero on havaittavissa lukioikäisten oppilaiden keskuudessa: heidän kokemuksensa omasta musikaalisuudestaan on korostuneesti parempi esim. koulun piirissä kuin musiikkiopistossa. Nuorena aloittaneet pitävät itsenään hieman lahjakkaampina kuin iäkkäämpinä musiikkiopistoon pyrkineet. Lisäksi paljon harjoittelevat, pitkälle edenneet ja rutinoituneet esiintyjät ”tuntevat tasonsa”.

Eri aineiden kiinnostavuus musiikkiopistoissa

Kaikkien vastaajien keskuudessa kiinnostavimmiksi aineiksi musiikkiopiston opetusrepertuaarista koetaan pää- sekä sivuaineen soittotunnit. Vähiten kiinnostusta herättävät musiikin perusteet (teoriaopinnot) sekä kamarimusiikki. Kyse on osittain myös mielikuviiin perustuvasta kiinnostuksesta: vastanneiden joukossa on myös henkilöitä, jotka eivät ole osallistuneet mm. kamarimusiikkiin. Yksilöopetuksen kiinnostavuus on siis korostunut vastaajien joukossa: omaa aikaa opettajan ja oppilaan kesken arvostetaan. Tämä tulee mahdollisesti huomioida ryhmäopetuksen määrässä: onko nykyinen painotus epätasapainossa yksilö vs. ryhmäopetuksen kesken.

Soittotunnit, musiikin perusteet (teoriaopinnot) ja esiintymiset ovat yhtä mieluisia tytöille sekä pojille, kamarimusiikki vaikuttaa kiinnostavan enemmän tyttöjä. Kamarimusiikki näyttää olevan vanhimpien sekä nuorimpien oppilaiden suosiossa. Vanhimmat oppilaat ovat keskimääräistä motivoituneempia omista soittotunneistaan, kun taas nuorimmat oppilaat pitävät eniten ryhmäopetuksesta. Musiikin perusteet eivät ole ”varhaisteinien” herkkua, toisaalta myös pisimpään soittaneet ovat saaneet kyllikseen teoriasta. Pojat ja tytöt ovat yhtä kiinnostuneita käymään konserteissa. Tuoreimmat ”musikantit” ovat keskimääräistä kiinnostuneempia esiintymisistä.

Eri aihealueiden tärkeys elämässä

Koulun merkitys lasten ja nuorten elämässä on selkeästi voimakasta: 80 % vastaajista sijoittaa sen kolmen tärkeimmän asian joukkoon elämässään. Vahvasti heti koulun jälkeen nousevat oppilaiden elämässä perheen ja kavereiden merkitys. Musiikkiopisto koetaan keskimäärin neljänneksi tärkeimpänä osatekijänä vastaajien elämässä. Tämän jälkeen ovat vuorossa muut harrastukset, ulkoilu ja oleilu. TV ja tietokone/pelikonsolipelit saavat pienimmän merkityksen musiikkiopistossa opiskelijien elämässä.

Pojille hieman tärkeämmäksi nousee tietokone/pelikonsolipelien pelaaminen sekä myös ulkoilu. Tytöt taas nostavat vapaan oleilun sekä kavereiden kanssa seurustelun poikia hieman useammin tärkeämmäksi tekijäksi.

Osa vanhemmista auttoi kyselyyn vastaamisessa. Näiden vastausten joukossa korostuvat tärkeinä asioina perheen kanssa vietetty aika sekä ulkoilu. Lisäksi vanhempien avustamisessa vastauksissa näkyy, että heidän lapsilleen TV sekä video pelit ovat tärkeämpiä kuin oppilaiden arvioidessa asiaa itse. On oletettavaa että nuorimmat lapsista ovat saaneet useammin apua kyselyn täyttämässä, jolloin oppilaan ikä saattaa myös vaikuttaa tärkeysjärjestykseen.

Musiikkiopiston merkityksessä ei ole suuria sukupuolten tai ikäryhmien välisiä eroja, 11–12-vuotiaille sen merkitys on suurempi kuin muun ikäisille. Vähemmän aikaa harrastaneille musiikkiopiston merkitys on vähäisempi kuin pitempään mukana olleille. Usein esiintyvät ja edistyneimmät (1 kurssin suorittaneet) pitävät musiikkiopistoa tärkeämpänä kuin enemmän ”harrastusmielessä” mukana olevat. Jos musiikki yleisesti on tärkeällä sijalla elämässä, myös musiikkiopisto on merkittävä asia.

Muiden harrastusten joukossa painottuu ”kulttuuri”. Opiston ulkopuolella musiikin harrastaminen, lukeminen/kirjoittaminen sekä piirtäminen ja kuvataiteet painottuvat eniten. Tytöt lukevat selvästi enemmän kuin pojat ja harrastavat ”opiston ulkopuolista musiikkia” useammin kuin pojat. Ne, joilla musiikin merkitys elämässä on suuri, harrastavat sitä selvästi enemmän myös musiikkiopiston ulkopuolella.

Partio, seurakunta ja muu yhdistystoiminta painottuvat varsinkin Länsi-Helsingin musiikkiopiston oppilaiden keskuudessa. Pojat ovat myös hieman useammin mukana partiossa ja muussa kerhotoiminnassa.

Vain 4 % vastaajista näkevät tietokoneet harrastuksenaan. Tietokoneiden vähäisen painotuksen taustalla voi olla mm. nykyinen internetin yleistyminen; tietokoneella vietettyä aikaa ei välttämättä lueta erilliseksi harrastukseksi, vaan sitä pidetään itsestään selvyytenä, arkisena toimintona.

Urheiluharrastuksista palloilulajit ja kestävyysliikunta sekä tanssilliset lajit ja uinti ovat neljän kärjessä. Pojat ovat selvästi aktiivisempia palloilulajien harrastajia, tytöillä painottuvat enemmän tanssi ja aerobic. Kestävyyslajien, kuten lenkkeily ja pyöräily, osuus kasvaa iän karttuessa. Musiikkiin paljon aikaa käyttävien urheilulajeina ovat tyypillisimmin kestävyyslajit, aerobic ja kuntosali.

Musiikin merkitys elämässä

Kokonaisuudessaan musiikin merkitys musiikkiopistossa oleville on suuri: 38 % vastaajista kokee sen erittäin suureksi ja 49 % melko suureksi. Musiikki on aavistuksen merkityksellisempää tytöille kuin pojille, ero on kuitenkin vähäinen. Yli 15 -vuotiaille musiikki on selvästi merkityksellisempää kuin nuoremmille soittajille. Myös henkilöt, jotka ovat soittaneet pisimpään kokevat musiikin tärkeämmäksi kuin vasta-alkajat. Lisäksi rutinoituille esiintyjille musiikki on tärkeämpää kuin harrastusmiehellä soittaville.

Musiikin merkitys muotoutuu monelle soittamisen ilon sekä musiikin tuoton ja kuuntelun rentouttavan ja rauhoittavan ominaisuuden ympärille. Musiikki koetaan mukavaksi, kivaksi ja iloa tuottavaksi elementiksi; soittaminen saa hyvälle tuulelle. Musiikki merkitsee ”*Rentoutumista ja pääsyä omaan maailmaan*”. *Soittaessa saa olla rauhassa ja keskittyä siihen mitä tekee.*”

Lisäksi musiikki merkitsee opiskelijoille oppimista ja itsensä kehittämistä. Se on hyödyllinen taito, josta katsotaan olevan hyötyä myös tulevaisuudessa. Osalle musiikki on myös tavoitteiden asettamista ja tavoitteiden saavuttamista, muutama näkee sen myös tulevaisuuden ammattina. Esiintymiskokemus sekä onnistumiskokemukset ovat myös tärkeä osa musiikkia.

Negatiivisia merkityksiä musiikille nähdään hyvin vähän. Pieni osa (4 %) yhdistää musiikkiin turhautumista: he kokevat soittotunnit turhiksi, rutiinomaisiksi ja soittoharrastuksen rankaksi.

Opiskelijoiden keskuudesta erottuu selkeästi joukko, joiden keskuudessa musiikki on kietoutunut erittäin voimakkaasti heidän elämäänsä. ”*Musiikki on elämä*” – lainaus kuvaa keskeisesti näiden henkilöiden tunteita ja suhtautumista musiikkiin. Musiikki nähdään tunteiden ja itseilmaisun kanavana, osana omaa luovuutta.

Musiikin merkityksen ollessa *erittäin suuri*, sen sisällöt näyttävät soittajalle tyypillisesti luovuutena, tunteiden ja itsensä ilmaisun välineenä sekä asiana, josta he saavat suurta nautintoa ja mitä ilman he eivät osaisi elää. Heidän suhtautuminen musiikkiin on intohimoista.

Henkilöt, joiden elämässä musiikin merkitys on melko suuri tarkoittaa musiikki heille tyypillisesti oppimista, mukavaa harrastusta, ajanviettoa, yhdessäoloa, kavereita sekä soittotaitoa, josta on hyötyä. Heidän suhtautumisensa musiikkiin ei ole yhtä voimallista.

AJANKÄYTTÖ:

Ajankäyttö ja musiikki

Musiikkiopistojen oppilaiden ajankäyttöä kuvaavat täydet päivät. Keskimäärin he arvioivat, että heillä on toimintaa 183h viikossa, joka merkitsisi sitä, että jokainen päivä viikossa on noin 2 tuntia liian lyhyt. Ajankäytön arviointi on kuitenkin vaikeaa ja tuloksia tulee tulkita suuntaa-antavasti. Suuri siivu heidän viikostaan kuluu oppitunteihin koulussa sekä perheen kanssa oleiluun. Vapaa oleilu, ulkoilu, TV:n tai videoiden katselu sekä musiikin kuuntelu niin taustamusiikkina kuin aktiivisesti kuuluvat myös oppilaiden elämään.

Musiikkiopistoon liittyvää toimintaa (tunteja sekä matkat) on lähes 7 tuntia viikossa, joista yli puolet kuluu musiikkiopiston ja kodin välisiin matkoihin. Länsi-Helsingin musiikkiopistossa käydään keskimäärin hieman yli 2 kertaa viikossa, kun taas Sibelius-opistossa käynnin ovat keskittyneet alle 2 kertaan viikko. Länsi-Helsingissä pienimmille soittajille, varsinkin jousisoittajille, suositellaan yhden tunnin sijasta kahta lyhyempää soittotuntia. Soittotuntien pituuden keskiarvo on noin 50 minuuttia, soittotunnin keston kasvaessa oppilaan iän karttuessa. Kotona harjoitellaan noin 4-5 päivänä viikossa keskimäärin puolisen tuntia kerrallaan. Tytöt ja pojat käyttävät keskimäärin yhtä pitkän ajan kotiharjoittelukertoihin. Yli 18-vuotiaiden kotiharjoittelu-aika on lähes kaksinkertainen verrattuna 8-vuotiaisiin. Nuorimmat harjoittelevat kuitenkin useampina päivinä viikossa kuin vanhat. Rutinoidut esiintyjät ja musiikin elämässään tärkeälle sijalle nostavat harjoittelevat useammin ja enemmän.

Koulutunnit vievät eniten 13–18-vuotiailta oppilailta. Yli 17-vuotiaat tekevät viikossa lähes 6 tuntia koulutehtäviä. Vähiten koulutehtäviin kuluu aikaa alle 8-vuotiailta sekä 11–12-vuotiailta lapsilta. Lisäksi koulumatkoihin kuluu aikaa eniten yläaste- ja lukioikäisiltä oppilailta.

Urheiluharrastuksiin eniten aikaa kuluu 17–18-vuotiailta, jotka keskimäärin urheilevat noin 8h viikossa. Muiden harrastusten merkitys ja niihin käytetty aika lisääntyy iän karttuessa: yli 15-vuotiaiden viikosta keskimäärin 16–18-tuntia kuluu niiden parissa. 13–14-vuotiaat pelaavat eniten tietokone/pelikonsolipelejä.

Nuoremmat oppilaat viettävät vanhempia enemmän aikaa perheensä kanssa. He myös ulkoilevat eniten, noin 10 tuntia viikossa. Iän karttuessa ulkoilu vähenee, 17-vuotiaat viettävät ulkona aikaa enää alle 4 tuntia viikossa.

Nuoret, yläaste- ja lukioikäiset oppilaat viettävät eniten aikaa kuunnellen musiikkia, aktiivisesti musiikkia kuunnellaan 8-15 tuntia, myös taustamusiikin kuuntelun määrä lisääntyy iän myötä. Musiikin kuuntelu liittyy usein rentoutumista, muista ajatuksista ja tekemisistä irtautumista. Musiikin kuuntelu on monelle henkireikä.

Kulttuuritilaisuuksiin osallistuminen

Musiikkiopistojen oppilaat ovat ahkeria kulttuuritilaisuuksiin osallistujia. Tyypillisimmin he käyvät konserteissa - joukosta löytyy jopa henkilöitä jotka käyvät konserteissa 1-4 kertaa viikossa. Elokuviissa käynti on myös suosittua, 31 % vastaajista ainakin joka toinen kuukausi elokuvissa. Teatterissa tai taidenäytteissä käydään hieman harvemmin, 56 % vastaajista ilmoittaa käyvänsä teatterissa ja/tai taidenäytelyssä 1-3 kertaa vuodessa. Oopperassa käyminen on harvinaisinta: 64 % vastaajista käy oopperassa harvemmin kuin 1-3 kertaa vuodessa. Länsi-Helsingin musiikkiopiston oppilaat ovat hieman Sibelius-opiston oppilaita aktiivisempia osallistumaan kulttuuritapahtumiin. Erityisesti oopperassa käynti, luultavimmin jo sen sijainnin vuoksi, painottuu Länsi-Helsingin oppilaisiin.

Omaan ajankäyttöön vaikuttavat asiat

Koulu nähdään tärkeimpänä ajankäyttöä ohjaavana tekijänä. Vanhemmat, vastaaja itse ja musiikkiopisto tulevat kuvaan koulun jälkeen merkityksellisimpinä tekijöinä. Koulu on varsin tärkeä elämänrytmin määrääjä

kaikille ikäluokille. Luonnollisesti iän myötä vanhempien merkitys vähenee ja henkilön oma päätösvalta ajankäyttöön kasvaa. Ajankäyttöön vaikuttavana asiana musiikkiopisto on lähes samassa asemassa niin kaiken ikäisillä kuin musiikkiin eri tavalla panostavilla ja sen eri tavoin arvottavilla. Ystävien merkitys on suurimmillaan 15–16-vuotiaana, silloinkaan mitä he eivät ole lähimainkaan päättävässä asemassa ajankäytön suhteen.

Suurin osa vastaajista on melko tyytyväisiä oman ajanhallintaansa. Mitä nuorempi henkilö on kyseessä, sitä tyytyväisempi hän on, tyttöjen ja poikien välillä ei ole havaittavissa näkemuseroja ajanhallinnan suhteen. Suurin osa, noin kolmannes, ajankäyttöön liittyvistä muutostarpeista ovat toiveita lisääjasta kavereille ja perheelle. Lisäksi toivotaan enemmän aikaa musiikille ja muille harrastuksille sekä koetaan, että aika tulisi käyttää tehokkaammin. Mitä vanhempi henkilö on kyseessä, sitä enemmän hän kaipaa ajankäyttöön lisää tehokkuutta ja tehostamista. Tytöt kaipaavat enemmän aikaa ystäville ja harrastuksille, pojat taas enemmän vapaa-aikaa ja tilaisuuksia ulkoiluun. Tyttöillä selvästi on suurempi tarve panostaa enemmän aikaa koulunkäyntiin.

Näkyvässä on myös ero pääkaupunkiseudun ja Hämeenlinna seudun välillä: pääkaupunkiseudun oppilaiden keskuudesta löytyy enemmän toiveita ajankäytön tehostamisesta, mutta myös unen määrän sekä rentoutumisen lisäämisestä Hämeenlinnaa useammin. Taustalla saattaa vaikuttaa ikärakenne-ero musiikkiopistojen välillä: Länsi-Helsingissä painottuneena ovat Sibelius-opistoa enemmän vanhemmat oppilaat.

YHTEENVETO:

Tutkimuksen otos vastaa varsin hyvin musiikkiopistojen todellisia ikä, sukupuoli sekä instrumenttijakaumia. Lähes ¼ vastanneista oli tyttöjä ja tyypillisesti oppilaat kävivät peruskoulua. Matkat musiikkiopistolle vaihtelevat oppilaiden sekä myös musiikkiopistojen välillä; Sibelius-opiston oppilaiden matka on usein pidempi, he tulevat myös laajemmalla alueelta - myös Hämeenlinnan lähikunnista.

Suosituimmat soitinryhmät ovat piano ja jousisoittimet pääinstrumenteista ja sivuinstrumenteista piano, puhallimet ja kitara. Soittaminen alkaa tyypillisesti 4-9-vuotiaana, sivuaineen aloittamisiän painottuessa 7-12-vuotiaisiin.

Musiikkiopistojen oppilaista lähes puolet kokevat musikaalisuutensa olevan keskitasoa musiikkiopiston viitekehityksessä, kun taas muualla, esim. koulussa, yli puolet kokee olevansa keskitasoa musikaalisempia. Tärkeää olisikin vahvemmin viestiä oppilaille heidän menestymisestään ja lahjakkuudestaan ja näin tukea kasvuiässä olevien nuorten myönteisen minäkäsityksen kehittymistä.

Yksilöllistä opetusta arvostetaan eniten. Musiikkiopiston oppiaineista yleisellä tasolla suosituimpia ovat pää ja sivuainesoittotunnit, vähinten kiinnostusta herättävät musiikinperusteet sekä kamarimusiikki.

Koulunkäynnillä on suuri merkitys oppilaiden elämässä - sen asema tulee valinnoissa ja ajankäytössä tyypillisesti ensimmäisenä. Perhe, ystävät ja kaverit ovat myös keskeistä musiikkiopiston oppilaiden elämässä. Harrastuksiin ja muihin vapaa-ajanviettopoihin verrattaessa musiikkiopisto näyttää menevän usein edelle. Musiikkiopiston merkitys kasvaa suhteessa musiikkiharrastuksen vakavuuteen: enemmän harrastuspohjalta musiikkiopistoissa soittavilla sen merkitys ei ole yhtä vahva kuin musiikin harrastukseen enemmän syventyvät henkilöt. Myös heidän asenteensa musiikkiin on voimakkaampi ja intensiivisempi.

Musiikkiopistojen oppilaiden muissa harrastuksissa painottuu kulttuuri: musiikki opistojen ulkopuolella, kirjallisuus ja kuvataiteet ovat suosittuja. He käyvät kiitettävästi konserteissa, teatterissa, näyttelyissä, elokuvissa sekä myös oopperassa. Oppilaat harrastavat myös urheilua, pojat tyypillisesti palloilulajeja ja tytöt tanssia ja aerobicia. Kokonaisuudessaan harrastuksiin (urheilu, musiikkiopisto ja muut harrastukset) käytetty aika näyttää lisääntyvän iän karttuessa. Yläaste- ja lukioikäiset oppilaat myös nukkuvat, ulkoilevat ja lukevat kirjoja vähemmän kuin nuoremmat oppilaat. Toisaalta "teiniä" keskuudessa musiikin aktiivinen sekä passiivinen kuuntelu on kasvanut huomattavasti. Musiikin kuuntelu saattaakin olla heille hyvää vastapainoa muuten kiristyvässä elämän tahdissa. Positiivista on myös, että oleiluun osataan käyttää aikaa – aina ei tarvitse olla tekemässä tai harrastamassa jotain.

Tyytyväisyys ajanhallintaan vähenee mitä vanhemmaksi oppilaat tulevat. Tyypillisimmät toiveet koskien ajanhallinnan kehittämistä ovat enemmän aikaa ystäville, musiikille ja muille harrastuksille sekä ajankäytön tehostaminen. Lisäksi toivotaan lisää vapaa-aikaa sekä aikaa koulunkäynnille. Erityisesti pääkaupungilla on painottuneena unen määrän ja rentoutumisen lisääminen sekä tehokkaampi ajankäyttö. Kyseessä saattaa olla ns. pääkaupunkilaisuusefekti: elämänrytmi saattaa olla tiuhempi ja kiireisempi ja näin myös oppilaiden kokeman stressin määrä korkeampi.

Musiikin merkitys musiikkiopistojen oppilaiden elämässä on suuri: 87 % vastaajista kertoo musiikin merkitsevän heille melko tai erittäin paljon. Musiikin merkityssisällöt liittyvät soittamisen iloon, vapaa-ajan viettoon, kavereihin, yhdessäoloon, rentoutumiseen, hyvään ja hyödylliseen harrastukseen, oppimiseen ja itsensä kehittämiseen, tulevaisuuden tavoitteisiin ja onnistumisiin, esiintymiskokemuksiin sekä itsensä ja tunteitten ilmaisuun ja luovuuteen. Musiikki on monelle harrastus, joka parissa on mukava viettää aikaa ja oppia uutta. Lisäksi musiikkiopistojen oppilaiden keskuudesta löytyy ryhmä, joille musiikki merkitsee hyvin paljon. Se on suuri osa heidän maailmaansa ja heidän suhtautumisensa musiikkiin on intensiivistä ja voimakasta, jota kuvaa hyvin: ”Musiikki on elämä.”